

Romancı Kimliğiyle Suat Derviş

Yazar
Sevgül Türkmenoğlu

ISBN: 978-605-2233-32-0

1. Baskı
Ocak, 2019 / Ankara
100 Adet

Grafiker®
Yayınları
Yayın No: 298
Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®
Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Őti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6
06520 (Ođuzlar Mahallesi)
Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafik@grafiker.com.tr

Web : grafik.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	7
KISALTMALAR.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM SUAT DERVİŞ'İN HAYATI

1.1. Hayatı, Eğitimi ve Yetiştği Ortam.....	13
1.2. Nazım Hikmet İle Münasebeti: <i>"Bir kere eğemedim bu kadının başını"</i>	23
1.3. Evlilikleri.....	25
1.4. Yurt Dışı Yılları ve Gazeteciliği.....	28
1.5. Yeni Edebiyat Dergisi.....	39
1.6. Yargılanması.....	43
1.7. Yazarlığı ve Eserleri.....	45
1.7.1. Eserleri.....	49
1.7.1.1. Romanları.....	50
1.7.1.2. Roman Çevirileri.....	53
1.7.1.3. Hikâyeleri.....	54
1.7.1.4. Piyesleri.....	54
1.7.1.5. Diğer Eserleri.....	55
1.8. Kişiliği.....	55
1.9. Suat Derviş'in Edebiyat Hafızasından Unutturuluşu.....	58
1.10. Suat Derviş Hakkında Yapılan Çalışmalar.....	63

İKİNCİ BÖLÜM CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATINDA KADIN YAZARLARIN ROLÜ

2.1. Cumhuriyet Dönemi Kültür Politikalarına Genel Bir Bakış.....	65
--	----

2.1.1. Tanzimat'tan Meşrutiyete Kadar Yazın Dünyasında Kadının Yeri.....	70
2.1.2. Cumhuriyet Döneminde Yazın Dünyasında Kadının Yeri.....	76

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK ANLAYIŞI

3.1. Marksist Estetik.....	81
3.1.1. Diyalektik Materyalizm.....	82
3.1.2. Yansıtma Kuramı.....	85
3.1.3. Sanatta Altyapı-Üstyapı İlişkisi ve Bu Bağlamda Sanatın İşlevi.....	88
3.2. Toplumcu Gerçekçilik.....	92
3.2.1. Tanzimat'tan Cumhuriyete Kadar Geçen Süreçte Toplumcu Gerçekçilik.....	94
3.2.2. Cumhuriyet Döneminde Toplumcu Gerçekçilik.....	100

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SUAT DERVİŞ'İN ROMANCILIĞI

4.1. ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI.....	105
4.1.1. Olumlu Tip.....	122
4.2. OLAY ÖRGÜSÜ.....	127
4.3. TEMA ÖRGÜSÜ.....	150
4.3.1. SOSYAL TEMALAR.....	150
4.3.1.1. Yoksulluk.....	150
4.3.1.2. Fabrika İşçileri.....	152
4.3.1.3. Hayat Kadınları.....	157
4.3.1.4. Kader Kurbanı Genç Kızlar.....	161
4.3.1.5. Uyuşturucu Müptelaları, Köprüaltı Sakinleri, Yankesiciler.....	162

4.3.1.6. Polisiyeden Yansıyanlar: Adlî Vakalar, Suç ve Suçlular.....	164
4.3.1.7. Yozlaşan Değerler.....	173
4.3.1.8. Türedi Zenginler.....	180
4.3.1.9. Sınıf Farkının Ortadan Kalkması.....	183
4.3.1.10. Kadın Hakları.....	186
4.3.1.11. Evlilik ve Aile.....	187
4.3.1.12. Saraylı Kadınlar.....	190
4.3.1.13. Züppelik- Mondenlik.....	196
4.3.2. BİREYSEL TEMALAR.....	198
4.3.2.1. Aşk.....	198
4.3.2.1.1. Kadın Bakış Açısıyla Aşk.....	198
4.3.2.1.2. Erkek Bakış Açısıyla Aşk.....	205
4.3.2.2. Silik Karakterli Erkekler.....	210
4.3.2.3. Gotik Anlatılardan Yansıyan İç Huzursuzluğu.....	215
4.3.3. POLİTİK TEMALAR.....	232
4.3.3.1. II. Abdülhamit Dönemi.....	232
4.3.3.2. 31 Mart Vakası.....	235
4.3.3.3. Kurtuluş Savaşı, Mütareke Yılları.....	236
4.3.3.4. 1968 Öğrenci Olayları.....	239
SONUÇ	241
KAYNAKLAR	249

ÖN SÖZ

Türk edebiyatında unutulmaya terk edilmiş, yaşadığı dönemde hak ettiği ilgiyi görememiş pek çok sanatçı vardır. Bu isimlerden biri de hayatı boyunca birçok başarılı işlere imza atmış olan Suat Derviş'tir. Hem gazeteci, hem de romancı ve hikâyeci kimliğiyle sürekli yazan, hayatını kalemiyle kazanan Derviş, aristokrat bir aileye mensup olmasına rağmen hayat mücadelesine atılıp hayatın zorluklarına bir kadın olarak tek başına göğüs germeyi rahat bir yaşantıya tercih etmiştir. Onun biyografisini dikkat çekici kılan biraz da bu mücadeleci tavrıdır. Suat Derviş, sağlığında yalnızca iki romanı basıldığı ve diğer eserlerin tefrika olarak gazete sayfalarında kaldığı için ölümünden sonra da uzunca bir süre günümüz okuyucusu ile buluşma imkânı bulamamış ve çok geç tanınmıştır.

Bu çalışma, Suat Derviş'i romancı kimliğiyle ele almayı amaçlamakta, Derviş'in roman dünyasını anlama ve romancılığını anlamlandırma gayesi gütmektedir. Çalışma, dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümün içeriğini Suat Derviş'in hayatı, yetiştiği çevre, gazeteci kimliği, yurt dışı yılları, yazarlığı ve eserleri oluşturur. Suat Derviş, aynı zamanda bir erken Cumhuriyet dönemi yazarı olduğu için ikinci bölümde Cumhuriyet dönemi kültür politikaları, kadının yazın dünyasındaki yeri ve dönemin matbuat çalışmaları bilhassa kadın gazete ve dergileri bağlamında ele alınmıştır. Üçüncü bölümde, Suat Derviş'in aynı zamanda toplumsal gerçekçi çizgide ilerleyen bir romancı olması dolayısıyla Marksist Estetik anlayışının kuramsal bir çer-

çevesi verilmiş, Marksist Estetik'in ve toplumcu gerçekçiliğin, Suat Derviş'in de aktif yazarlık yaptığı Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk Edebiyatı'ndaki yansımalarına değinilmiştir.

Dördüncü bölümde Suat Derviş'in roman dünyası ele alınmış ve Derviş'in romancılığı anlatıcı ve bakış açısı, olay örgüsü ve tema örgüsü bağlamında incelenmiştir. Derviş'in romancılığı sosyal, bireysel ve politik temalar açısından ele alınıp değerlendirilmeye çalışılmıştır. Eserlerinden yansıyan devrin sosyal ve kültürel yapısı, Derviş'in toplumcu çizgisi irdelenmiştir. Derviş'in romanlarının hemen hemen tamamı İstanbul'da geçer. Çalışmada İstanbul bağlamında bir Türkiye panoramasını görmek mümkündür. Derviş'in toplumcu çizgisinden yansıyan insan manzaraları, yozlaşan değerler, yoksulluk gibi vurgular öne çıkar.

Suat Derviş'in bugüne kadar eserlerinin tam bir listesinin oluşturulduğunu söylemek mümkün değildir. Hakkında yapılan sınırlı birkaç çalışmada Derviş'in eser listesi eksik bir biçimde yer alır. Bu listenin kolay kolay tamamlanması ve yazarın eserlerinin tam bir listesinin çıkarılması pek mümkün gözükmemektedir. Bunun en temel sebebi, bir tefrika yazarı olan Derviş'in pek çok roman ve hikâyesinin gazete sayfalarında kalmış olmasıdır. Üstelik Derviş, kalemiyle geçinmek zorunda kalan bir yazar olarak dönemde neredeyse yazı göndermediği hiçbir gazete ve dergi olmadığını kendisiyle yapılan röportajlarda belirtir. Yazar, devrinde politik fikirlerinden dolayı çoğu zaman birtakım yasaklara da maruz kaldığı için gazetelerdeki pek çok yazısında farklı müstear isimler kullanır. Arşiv taramalarında en büyük sıkıntılardan biri, Suat Derviş'in müstear isimle yazdığı yazılara ulaşmakta çekilen zorluklardır. Bunun yanında, süreli yayınlar taranırken gazete ve dergilerin bazı sayılarının eksik oluşu, sayfaların yıpranmış veya yırtılmış

olması, Derviş'in kendisiyle yapılan sınırlı sayıdaki birkaç söyleşide unutkanlık sebebiyle eserlerinin tefrika edildiği gazete isimlerini ve tarihleri zaman zaman birbirine karıştırması gibi sebeplerden dolayı eser listesi oluşturmak bir hayli güçleşmiştir. Bununla birlikte Derviş'in 31 tane romanı tespit edilmiş, bunların iki tanesi tefrika edildikleri gazetelerin eksik sayılarından dolayı, dört tanesine de ulaşılamadığı için çalışmaya dâhil edilmemiştir. Yazarın 15'i tefrika, 10'u da basılı olmak üzere 25 romanı incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Çalışmanın bugüne kadar üzerinde pek durulmamış, hak ettiği değere kavuşamamış bir yazar olan Suat Derviş'in bilinmesine ve anlaşılmasına, küçük de olsa, bir katkı sunması ümit edilmektedir.

Son söz olarak Suat Derviş'in ulaşamadığım bazı eserlerini Milli Kütüphane'den temin ederek bana ulaştıran Dr. Öğr. Üyesi Tekin Avaner'e, hayatımın her aşamasında büyük emeği olan anne ve babama, desteğiyle her zaman yanımda olan sevgili eşime, varlıklarıyla hayatımı anlamlandıran çocuklarım Emir ve Zeynep'e teşekkür ederim.

Sevgül Türkmenoğlu
VAN-2018